

E-mail nieuwsbrief

BEDRIJFSNETWERK
BIOLOGISCHE
BOOMKWEKERIJPRODUCTEN

Mei 2011, nummer 4

Basis voor goede teelt is goed uitgangsmateriaal

Op 24 februari 2011 organiseerde het bedrijfsnetwerk Biologische Boomkwekerijproducten een dag met als titel 'Kiezen voor het juiste uitgangsmateriaal', in de Stapperij in Oirschot. Gezamenlijk gaven de sprekers een compleet beeld van de verschillende mogelijkheden om de teelt te starten met goed uitgangsmateriaal. Verhelderend en interessant.

Dat kwalitatief hoogwaardig uitgangsmateriaal belangrijk is als goed startpunt voor de teelt weet elke kweker. Om vervolgens dan ook bewust en met de juiste specificaties dit uitgangsmateriaal in te kopen blijkt

moelijk te zijn. In de biologische boomkwekerij is het nog belangrijker om te kiezen voor plantmateriaal dat bijvoorbeeld minder gevoelig is voor ziekten en plagen. Daarbij wordt dan gedacht aan resistente rassen. Inzicht in de mogelijkheden en eigenschappen van diverse soorten uitgangsmateriaal en rassen is dus zeer belangrijk.

Autochtoon? Inheems?

De bijeenkomst ging in op het belang van bewust keuzes maken voor passend uitgangsmateriaal. Maar ook werd ingegaan op het autochtoon en inheems plantmateriaal. In

de markt wordt door kwekers, handel en afnemers veel gesproken over dit materiaal. Maar veelal weten partijen niet precies waarover het gaat.

De mogelijkheden schetsen

Doel van de bijeenkomst was op een objectieve wijze inzicht verschaffen in het onderwerp. De ruim 35 aanwezigen waren erg enthousiast over de opzet en invulling van de dag. Voor herhaling vatbaar volgens de deelnemers.

Data om in uw agenda te zetten

* 9 juni 2011
bijeenkomst in kader van afzet aan de particuliere markt. Bezoek aan Planta groencentrum en Randijk Bamboe.

* 18 juni 2011
Open dagen 'Lekker naar de Boer' van Biologica

* 21 juni 2011
Bezoek bedrijfsnetwerk aan Boomkwekerij de Batterijen in Ochten en afronding Bedrijfsnetwerk.

Bijeenkomst goed bezocht

Panel met experts

Voorbeelden uit de vruchtbomensector

In de vruchtbomensector wordt zeer bewust gewerkt aan kwalitatief hoogwaardig uitgangsmateriaal. Gerard Jongedijk van de Vermeerderingstuinen gaf in de bijeenkomst aan hoe dit in zijn werk gaat.

In de appel bijvoorbeeld komen veel ziekten voor. Bij de start van de teelt wil de kweker gezond materiaal hebben. Daarnaast kiezen kwekers en afnemers voor een specifiek ras. Raszuiverheid en ras-

echtheid zijn daarom ook twee elementen die op orde moeten zijn. De vermeerderingstuinen kent een sluitend systeem daarvoor, waaruit uiteindelijk schoon, gezond en soortecht materiaal voort komt (zie figuur links). Kwekers kopen daar dan bewust het gecertificeerde materiaal.

Belang vermeerderingstuinen

Voor het voortbestaan

van gezonde rassen en de activiteiten van de vermeerderingstuinen is het belangrijk dat de kwekers ook gebruik maken van de activiteiten van de vermeerderingstuinen. De vruchtbomen- en fruitteelt ziet het belang hiervan al duidelijk in. Maar ook de toegevoegde waarde voor de boomkwekerij is groot. Ook hier wordt gebruikswaarde, soortechtheid en gezondheid van toenevend belang.

Van autochtoon en inheems plantmateriaal

Staatsbosbeheer is de beheerder van het groene erfgoed. Bert van Os van Staatsbosbeheer geeft aan dat zijn organisatie ook een grote rol heeft in het behoud van keuzemogelijkheden voor de toekomst. Zij borgen de aanwezigheid van een diversiteit aan uitgangsmateriaal en proberen de biodiversiteit te vergroten.

Als beheerder van groen is het voor Staatsbosbeheer van belang te weten van welke oorsprong de nieuwe aanplant afkomstig is. Daarom heeft de organi-

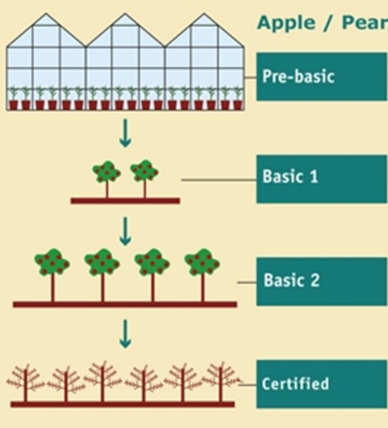
satie ook zaadgaarden aangelegd. Staatsbosbeheer heeft daar bosbouwkundige richtlijnsoorten aangeplant waarvan de oorspronkelijke moederbomen als plusbomen geselecteerd zijn voor bosbouw. Staatsbosbeheer heeft zaadgaarden van Acer platanoides, Betula pendula, Prunus avium, Picea abies, Fraxinus excelsior, Pinus sylvestris en Quercus robur. Momenteel leggen ze nieuwe zaadgaarden aan voor Alnus glutinosa, Carpinus betulus, Prunus avium en Tilia cordata. Voor deze soorten is momenteel onvoldoende zaad beschikbaar, volgens Bert van Os.

De zaadgaarden zijn opgenomen in de rassenlijst bomen in de Q-categorie (Qualified). Dat betekent dat ze voldoen aan bosbouwkundige criteria en beter zijn dan gemiddeld. Staatsbosbeheer stelt het materiaal uit de zaadgaarden ook beschikbaar aan boomkwekers.

Autochtoon in-situ en in de genenbank

Naast de zaadgaarden heeft Staatsbosbeheer ook een genenbank van 32,5 hectare waarin zich 35 soorten bevinden. Deze genenbank is opgezet om het nog resterende autochtone materiaal veilig te stellen en de diversiteit te verhogen wat een betere garantie voor overleving in de toekomst geeft.

Zie pagina 3 vervolg

Procedure tot gecertificeerd materiaal. Bron: Vermeerderingstuinen

Van Autochtoon en inheems plantmateriaal: vervolg

Er wordt ook zaadmateriaal geogst uit in-situ populaties, verspreid over 550 locaties. In sommige van deze locaties staan te weinig planten per soort om als oogstlocatie opgenomen te kunnen worden in de rassenlijst. Staatsbosbeheer vermeerderd deze en brengt ze bij elkaar in de genenbank. Boomkwekers kunnen hun intres-

se voor autochtoon plantmateriaal kenbaar maken bij Staatsbosbeheer zodat die in de oogstplanning daar rekening mee kan houden.

Certificering

Afnemers krijgen de garantie dat zij autochtoon plantmateriaal kopen door gericht te vragen naar een certificaat waarop de herkomst en de soort vermeld staan.

Naktuinbouw controleert de keten en geeft deze certificaten af. De certificering staat onder toezicht van Naktuinbouw.

Genenbank (bron: Staatsbosbeheer)

Rassenlijst bomen

Sven de Vries van het Centrum Genetische Bronnen Nederland geeft inzicht in de rassenlijst bomen. De rassenlijst is vrij onbekend in de groenmarkt en gebruikers weten niet goed wat je ermee kunt. Nederland heeft het Verdrag van Rio de Janeiro getekend en streeft naar behoud van biodiversiteit. Om die reden vragen beleidsmakers bewust naar autochtoon plantmateriaal.

De Rassenlijst is zowel bestemd voor eindgebruikers als voor de kwekers. Beiden willen gezond uitgangsmateriaal dat voldoet aan de verwachtingen. Het moet ook een duurzame keuze zijn voor een lange gebruiksduur. In de rassenlijst is dus uitgangsmateriaal te vinden dat bestemd is voor de bos- en landschapsbouw en voor groenvoorzieningen

waaronder laanbeplanting.

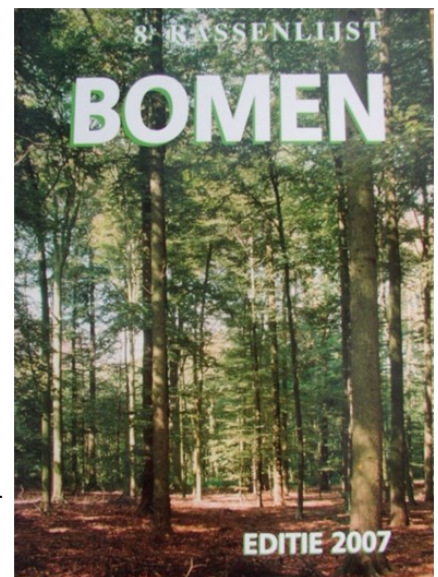
Richtlijn- en niet-richtlijn soorten

Er wordt een verschil gemaakt in richtlijn en niet-richtlijnsoorten. Toelating van rassen en opstanden van richtlijnsoorten vindt plaats door de Raad voor plantenrassen. Hoe meer men van het uitgangsmateriaal weet, hoe hoger de categorie waarin het geplaatst wordt in de Rassenlijst.

Het Bosschap bepaalt of niet-richtlijnsoorten in de rassenlijst opgenomen kunnen worden. Dan moet het uitgangsmateriaal in ieder geval voldoen aan de voorwaarde dat het van autochtone herkomst is en dat het een populatie van minimaal 30 genetisch van elkaar verschillende individuen is.

Wat is autochtoon en inheems?

Autochtoon is wanneer planten zich sinds hun spontane vestiging na de ijstijd ter plaatse natuurlijk hebben verjongd. Het zijn daarmee belangrijke genenbronnen voor onze inheemse soorten. Het materiaal verhoogt ook de natuurwaarde en de biodiversiteit van onze bossen. Geselecteerd uitgangsmateriaal is op uiterlijk geselecteerd. Getest uitgangsmateriaal heeft in proeven zijn meerwaarde bewezen. Op meerdere locaties is het getoetst. Zoals gezegd bestaan de zaadgaarden op hun beurt weer uit geselecteerde klonen, die positief uit gebruikswaarde en cultuuronderzoek zijn gekomen.

Rassenlijst Bomen

Herkomststoets eik (bron: Sven de Vries)

Bedrijfsnetwerk Biologische
Boomkwekerijproducten,
p/a Achterstraat 5,
4064 EH Varik,

Telefoon: 06-43278858
Fax: 0344-652684
E-mail:
e.hessel@hesselmarketing.nl

Het Bedrijfsnetwerk Biologische Boomkwekerijproducten is in het leven geroepen door het voormalige ministerie van LNV. Het doel van het netwerk is vooral bestaande kennis vanuit onderzoek en de markt toegankelijk maken voor de biologische boomkwekers. Aan de andere kant is het doel om knelpunten en aandachtspunten in de biologische boomkwekerij te signaleren en dit naar het onderzoek of bijvoorbeeld naar het ministerie van LNV terug te koppelen.

Activiteiten van het netwerk bestaan uit speciale thema- en marktbijskomsten voor biologische kwekers en daarnaast enkele brede bijeenkomsten om ook gangbare kwekers te motiveren om met biologische boomkwekerij aan de slag te gaan.

Juli 2011 worden de activiteiten van het bedrijfsnetwerk afgerond.

Het bedrijfsnetwerk Biologische Boomkwekerijproducten: naar een biologische & duurzame boomkwekerij

Visie Biologische Boomkwekerij

Begeleiders van het bedrijfsnetwerk zijn actief in de duurzame boomkwekerij. Vanuit zowel de hoek van biologisch als Milieukeur zien zij ontwikkelingen die richting geven aan duurzaamheid in de groenketen.

Waar gaat het naar toe? Duurzaam ondernemen is niet weg te denken uit onze maatschappij. Het

mag dan wel een containerbegrip en modebegrip zijn. Maar we zijn ervan overtuigd dat de maatschappij daar naar toe gaat. Ondanks het feit dat de overheid de aanpassing van de Criteria Duurzame groenvoorzieningen en duurzaam inkopen even stil heeft gezet. Duurzaam inkopen moet wel worden ingezet vanuit de gedachte dat het praktisch moet zijn

en geen enorme administratieve rompslomp met zich mee moet brengen. Daarnaast is het wel belangrijk dat duurzaam ondernemen in de groenketen transparant en te bewijzen is.

Waar staat biologische boomkwekerij dan in dit verhaal? Biologische boomkwekerij is nog vrij onbekend in de groenketen. Het is ook een nichemarkt. Biologisch vergt niet alleen extra

inspanningen in de teelt, maar ook in de vermarkting. Het is een kleine markt en op een effectieve wijze moet je de juiste klanten vinden en bedienen. De basisvoorwaarden moeten daarbij in orde zijn. Kostprijs, snelheid, commercieel handelen en kwaliteit moeten marktconform zijn. Een goede profilering in de markt en de mooie biologische producten zijn zeker met meerwaarde af te zetten.